

Spørreundersøkelsen 2022

Sammendrag

Denne oppsummeringen av spørreundersøkelsen 2022 reflekterer en del av de sakene som *Oslo KFU* har tatt opp i mange år. I hovedsak dreier dette seg om 1) tydeliggjøring og ansvarliggjøring av skoleleders rolle i foreldresamarbeidet, 2) fortsatt behov for presisering av at klasselister kan og skal deles ut ved forespørsel, 3) avklaring av innholdet i FAU-roller samt et felles løft rundt viktigheten av FAU-arbeid og 4) behovet for å skape engasjement i foresattegruppen. *Oslo KFU* bruker svarene fra undersøkelsen som et delgrunnlag for vårt arbeid det kommende skoleåret samt i et lengre arbeidsperspektiv med tanke på å finne forbedringspotensialet i skole-hjemsamarbeidet. I tillegg vil punktene fra oppsummeringen legges frem for Utdanningetaten (UDE) og styret vil spørre om hvordan disse faller inn under UDEs strategiske plan fremover.

Resultater og kommentarer

Oslo KFU gjennomfører en spørreundersøkelse i slutten av hvert skoleår. I 2022 ble undersøkelsen sendt ut 24. mai til alle registrerte FAU-ledere, nestledere og FAU med postmottak. I utsendingen ble FAU-ledelsene oppfordret til å dele lenken til spørreundersøkelsen med sine FAU-medlemmer, slik at svarene som kom inn kan vise mangfoldet av foreldrene som deltar i dette skoleorganet.

Det ble sendt ut informasjonsbrev 2. juni, og i den mailen lå det også en oppfordring om å svare på undersøkelsen. Det ble sendt påminnelse-mailer 13. og 20. juni, da vi har erfaring med at det er lønnsomt å gjøre dette. Undersøkelsen ble lukket 26. juni. I løpet av denne tiden svarte 132 respondenter, noe som er en liten nedgang fra forrige år (166).

Under finnes svarprosenten fra skolegruppene, og fjorårets tall står i parentes:

- 1 - Frogner, St. Haugen og Søndre Nordstrand: 17 % (22%)
- 2 - Alna, Stovner, Ulleren og Sagene: 17 % (15%)
- 3 - Vestre Aker og Gamle Oslo: 20% (18%)

- 4 - Østensjø og Stovner: 20 % (10%)
- 5 - Nordre Aker og Grorud: 20 % (21%)
- 6 - Nordstrand, Grünerløkka og Bjerke: 6 % (15%)
- En liten andel svarer at de ikke vet hvilken skolegruppe de tilhører (1%)

Av de som svarte, var 53 % enten FAU-leder eller nestleder, mens 47 % var vanlige FAU-medlemmer.

Roller og opplæring i FAU-arbeid

45 % av FAU-medlemmene ble valgt på FAU-møter, og mange av dem fremmet eget kandidatur. Nesten 1/3 blir valgt fordi «ingen andre stilte opp». Tallene er nesten identiske med tidligere år. *Oslo KFU* stiller fortsatt spørsmål ved skoleledelsens engasjement når foresatte skal inviteres inn i foreldresamarbeidet. En foresatt skriver følgende: «Rektor er ikke så opptatt av skole-hjem, men har åpenbart nok med å styre skolen». Det er ingen tvil om at det å være øverste leder på skolen krever kompetanser og kunnskap, men likevel er en av skoleleders oppgaver å tilrettelegge for et godt samarbeid med foresattegruppen. *I hvilken grad tas dette på alvor i den enkelte skole?* Tilbakemeldingen i denne og tidligere spørreundersøkelser viser at graden av alvor er veldig sprikende i Osloskolen, og at samarbeidet svært ofte avgjøres av rektors engasjement opp mot de foresatte. Dessverre blir foreldresamarbeidet ved flere skoler avhengige av at foresatte, som vil bidra, finner sin egen vei inn i foreldresamarbeidet.

Det kunne vært interessant å vite noe om de foresattes motivasjon for å tre inn i skole-hjemsamarbeidet. Forskning på området er tydelig på at elevenes læringsutbytte, selvregulering, trivsel, adferdsutfordringer, fravær, arbeidsvaner og arbeidsinnsats henger sammen med et godt skole-hjemsamarbeid hvor både skoleledelsen og foresatte er gjensidige og aktive parter (Epstein et al. 2002; Epstein, 2005; Fan & Chen, 2001; Semke & Sheridan, 2010). *Kanskje UDE kunne fulgt opp dette gjennom en egen undersøkelse, for å få et bedre utgangspunkt for foreldresamarbeid? Dersom FAU-ene må ta til takke med foresatte som tilfeldigvis stiller opp på et møte, så bør skoleleders rolle i samarbeidet vurderes nøye med tanke på å nå ut til ressursene som finnes i foreldregruppen. Oslo KFU stiller fortsatt spørsmål til UDE som vi har gjort tidligere år: Hvordan får foreldrene informasjon om råd og utvalg ved skolene? Hvordan og når*

formidles den? Det er forskjell på å danne fora hvor foreldre møtes og reell foreldremedvirkning i skolesaker. *Oslo KFU* har forut for pandemien spilt inn konkrete måter det kan arbeides ut til skolelederne og laget materiell lederne kan bruke på første foreldremøte, enten før skoleslutt eller rett etter oppstart på høsten. Vi har ingen indikasjoner på at dette materialet brukes aktivt av skolelederne og har gjennom dialogmøtene med Utdanningsetaten (UDE) etterlyst oppfølging på området.

Vedrørende opplæring i FAU-arbeid er det fortsatt liten eller ingen endring fra tidligere år. 65% av foreldregruppen selvlærte, uavhengig om de er ledere eller medlemmer, mens nesten 1/3 har fått opplæring av andre foreldre. Tallene kan tyde på at svært mange foresatte er overlatt til seg selv etter at de er kommet inn i foreldresamarbeidet. Med tanke på at «tidsmangel» er gjentagende tilbakemeldinger fra FAU-erne, så bør det stilles spørsmål om hva de engasjerte foresatte skal bruke tid på i skolehjemmsamarbeidet: *Er det ønskelig at tiden skal brukes til å søke seg frem i foreldresamarbeidet på egenhånd eller er det mer hensiktsmessig at de foresatte får en form for opplæring?* De frivillige i *Oslo KFU* gjennomfører kurs for FAU-ere i starten av november hvert år, hvilket vi får positive tilbakemeldinger på. Ideelt sett burde kurset vært satt opp tidligere, men erfaringen er at mange FAU ikke er konstituert før i slutten av oktober måned. Vi ser at behovet for opplæring er stort, så her er det rom for flere tilbud. *Hva tenker skolene selv og UDE om dette?* FAU-erne etterlyser blant annet en «guide og liste over ting FAU-ere er ansvarlig for». *Oslo KFU* har både råd og tips på våre nettsider, men det er mange FAU-er som ikke vet at vi eksisterer, ei heller at de kan hente strukturert hjelp via nettsidene.

Tallene fra de siste årenes spørreundersøkelser viser at det er et stort behov for å endre praksisen for hvordan rekruttere foresatte inn i det frivillige skolehjemmsamarbeidet. *Oslo KFU* er klar over at det kun er et utsnitt av foreldrene i *Oslo*skolen som har svart på spørreundersøkelsen, likevel mener vi tallene synliggjør et behov for å gi foresatte bedre informasjon om FAU-arbeid. *Har foresatte i dag en reell sjanse til å bidra til samarbeidet for barna, slik foreldresamarbeidet blir initiert og fulgt opp?* En særlig utfordring for *Oslo KFU* i denne sammenheng, er at FAU har kontinuerlig utskiftninger, slik at mange nye foresatte ikke har kjennskap til vårt arbeid. *Hvordan og hvor kan FAU-ledelsene og FAU-medlemmer generelt få informasjon om hva de kan forvente av opplæring?* Her er det skolen som blir det viktige bindeleddet

mellom alle de frivillige aktørene i skole-hjemsamarbeidet. Det hjelper ikke at det lages filmer eller guider til foreldresamarbeidet, dersom ikke dette materiellet settes i et system og gjentagende legges frem for FAU-ene gjennom hvert skoleår.

75 % av deltakerne i spørreundersøkelsen sier deres FAU har valg i løpet av høsthalvåret, fra september og helt frem til november. Dette sammenfaller med tallene fra tidligere år. *Oslo KFU* vil fortsette med å oppmuntre til valg på våren. Fordelen med å få på plass nye medlemmer før skoleslutt er at FAU-arbeidet får kontinuitet inn i nytt skoleår og at første FAU-møte kan gjennomføres allerede i august/september. Tiden i foreldresamarbeidet er verdifull, derfor mener vi at det beste for våre barn, de frivillige foresatte og skoleledelsen, er at valg av medlemmer bør være avklart før skoleslutt. Dermed kan nye FAU-medlemmer, eksempelvis fra 1. og 8. trinn, koples på FAU-arbeidet umiddelbart etter skolestart.

Oslo KFU har utarbeidet en brosjyre som er ment som hjelp for FU-ene: [Innføring i FAU-arbeid](#). Flere FAU-medlemmer har uttrykt at denne er informativ og god, samt at tips fra brosjyren med fordel kan jevnlig deles slik FAU-ene blir oppmerksomme på disse.

Utfordringer for FAU-ene det siste året

Skoleåret 2021-2022 har også vært preget av restriksjoner og tiltak rund korona. Fravær av kontinuitet i FAU-arbeidet har gjort at mange FAU-er har brukt og fortsatt bruker mye tid på å jobbe seg 'opp' igjen, slik at de kan komme tilbake til gode strukturer og rutiner. Det meldes om mange utfordringer, men disse kan hovedsaklig samles i følgende kategorier:

1) Rekruttering og lavt engasjement; dette var noe mange FAU-er slet med før pandemien, og det uttrykkes at det er enda mer krevende etter år med lite FAU-aktivitet. Det meldes også inn at det er vanskelig å rekruttere foresatte med minoritetsbakgrunn.

2) Tid, tidsklemme og rolle; nye FAU-ledere bruker mye tid på å finne ut av egen rolle fremfor å arbeide med FAU-saker. Det rapporteres at foresatte ikke ser hensikten og verdien av arbeidet FAU driver med, ei heller viktigheten av å være engasjert i skole

og oppvekst. Videre fortelles det om behov for veiledning og kunnskap om rollene i FAU, da flere uttrykker at de sliter med å vite hvilken rolle de skal innta som FAU-leder/representant.

3) Klasselister; utrolig nok er dette fortsatt en utfordring for en del FAU-er. Til tross for at UDE har vært tydelige på at skolene kan dele ut klasselister (uten taushetsbelagt informasjon), er det flere FAU-er som melder tilbake at det må brukes tid på å skaffe navn og e-postadresser til alle klassekontaktene.

Med tanke på at de samme punktene går igjen årlig i *Oslo KFUs* spørreundersøkelse, ville det vært interessant å sette søkelys på hva skolelederne definerer innenfor begrepet skole-hjemsamarbeid. *Hva som må til for å bryte dette gjentakende mønsteret, slik at det blir mulig å etablere en forbedret praksis i feltet? Er det noe ønske om å få til endringer rundt dette? Hva mener UDE og skolelederne Oslo KFU kan bidra med i denne sammenhengen, utover kurs om FAU-arbeid og jevnlig skolegruppemøter gjennom året? Jevn utskifting i FAU-ene gjør at det er og alltid vil være et stort behov for informasjon om hva FAU er og kan bedrive. Oslo KFU mener fortsatt at tydeliggjøring og forankring av skoleleders rolle i skole-hjemsamarbeidet vil være en viktig vei å gå for å øke graden av foreldremedvirkning og involvering.*

Skolemiljøutvalget (SMU)

Under halvparten av deltakerne (42%) i spørreundersøkelsen sier at SMU er virksomt og møter 2-4 ganger i året. Denne svarprosenten er lavere enn tidligere år, men det er interessant at hovedandelen av svarene på SMU-påstandene besvares med «ikke relevant». *Oslo KFU* har over flere år rettet fokuset mot viktigheten av at skolene tilrettelegger for opprettelse og aktiv bruk av SMU, noe som tydelig har ført til større innsikt hos FAU-lederne. De siste årene har *Oslo KFU* igjen fått en oppfatning av at aktiviteten i SMU er dalende hos flere skoler. Det kan selvfølgelig ha sammenheng med pandemien, men for å få til fungerende organer ved skolen, er det igjen naturlig å fokusere på skoleleders ansvar sett opp mot ulike råd og organer ved skolen.

Teamsløsning for FAU

Desember 2021 ble 'Teamsløsningen for FAU' rullet ut. IKT-ansvarlige hos UDE har lagt til rette for to Office 365-lisenser til hvert av byens FAU-er. *Oslo KFU* har opprettet passord til alle brukerne samt utarbeidet og formidlet brukerveiledning. I januar 2022 hadde *Oslo KFU* også en digital gjennomgang av løsningen for alle FAU-er som meddelte interesse for dette.

I spørreundersøkelsen sier 46 % at de har tatt i bruk plattformen, som blant annet inneholder FAU-mail, felles lagringsområder for FAU og mulighet for digitale møter. Andelen som har tatt i bruk ordningen er stigende, men *Oslo KFU* antar det vil ta lang tid før hoveddelen av FAU-ene benytter seg av Teamsløsningen. Det er også meldt tilbake om ulike utfordringer. Først og fremst at det er krevende og tidvis vanskelig å bytte mellom jobbkontoer og FAU-kontoen i Office 365. *Oslo KFU* har fått beskjed fra UDE IKT at dette er noe Microsoft jobber med. I tillegg er det mange av gjestebrukerne som opplever ulike problemer, alt fra påloggingsutfordringer til manglende brukerkompetanse. I og med at dette er første året med løsningen, legges samtlige kommentarer om Teamsløsningen ved her. De har blitt sortert etter fire kategorier:

Flere brukere/tilgang

- Ønsker flere tilganger, slik at innkallinger/møter enklere kan lages av alle i FAU.
- Tungvint at det ikke kan åpnes fra jobb pc eller jobb mobil. Kun operativ på privat pc. Tungvint login. Hvordan kan man migrere filer fra Google drive til teamsløsningen for FAU på en lett måte?
- Ikke så lett å bruke for undergruppene når bare to har tilgang
- Det mangler grunnleggende rettigheter for å dele inn arbeidet i kanaler. Styret bør ha en egen privat kanal i tillegg til at det skal kunne opprettes og slettes kanaler av styret.

Ikke tatt i bruk/bruker annen løsning

- Vi bruker Google Drive, som før. Når vi har hatt digitale møter, har disse vært på Zoom.
- Ser ikke behovet
- Teamsløsningen for FAU har ikke fungert så godt, vi har brukt annen Teamsløsning
- Har gitt opp løsningen, så lenge man hverken kan videresende til e-postkontoen, eller videresende fra e-postkontoen. Ubrukelig, masse e-post jeg ikke så før jeg forsto at den ikke videresendte. Vi kan ikke bytte e-postadresse på dagen, den må fases inn.
- Unødvendig for oss.
- Jeg har logget inn og brukt det en gang til møteinnkalling men i praksis har vært lettere å bruke min personlig Teamskonto ifm jobben min.

- Det var supert å få teams for å opprette egne digitale møter! Må møtes vi helst fysisk, men muligheten er viktig å ha. Vi har fortsatt å bruke Google for lagring og e-post til tross for muligheten med teams/sharepoint.
- Vårt FAU har allerede en god løsning for dette, som vi har valgt å fortsette med da epostadresse allerede er godt kjent blant foresatte.
- Synes det er positivt at Oslo KFU tok tak i dette og fikk det til. Vi har ikke gått over til Teams da vi har et velfungerende system fra før og for vårt bruk hadde det ikke vært nok at bare lederen og nestlederen hadde tilgang.

Utfordringer med gjestebukere

- Litt klønete at alle må ha Microsoft-konto, da ikke mange har meldt seg inn i teamet som er lagd for FAU. Men vi forstår at man må lage en bruker for å få tilgang. Mulig dette kunne vært tildelt når man melder seg inn i FAU.
- Vanskelig for de som ikke er brukere av Teams ellers
- Det var vanskelig å få foreldrene å bli invitert som gjester i løsningen, da det var mange som fikk tekniske problemer - flere bruker sin jobb-pc, og det var ulike sperrer på å bli invitert inn.
- Det fungerer for leder og nesteleder, men er vanskelig for resten av FAU og klassekontakter.
- Fungerer OK for FAU-ledersom arkiv og oversikt, men opplever at medlemmene som er invitert som gjester må "piskes" inn dit.
- Ingen åpning for digital deltakelse
- Kan de som ikke har en bedrifts epost egentlig koble seg til Teams?
- Det er vanskelig for FAU-representantene å logge seg inn, siden det krasjer med andre Teams-innlogging
- Fungerer dårlig siden de fleste av oss også har en annen Teams-konto og da er det vanskelig å få opp varslinger på FAU-Teams

Annet

- Veldig bra, håper det blir bra brukt! Neste steg er tilgang for alle foreldre!
- Ønsker med informasjon, høres interessant ut
- Fungerer dårlig.
- Bør tas i bruk, for å få bedre kontinuitet fra år til år
- Bra
- Har ikke fått satt opp profil for nestleder. Skal skolen hjelpe meg med det? Eller Oslo KFU?
- Skal få tatt den i bruk, ligger på oss. Fint initiativ fra KFU
- Har ikke blitt implementert skikkelig enda. Diverse tekniske problemer etter hva jeg fortår, utenfor min kontroll.
- Vi kommer til å bruke mer til neste skole år
- Hvordan kommer vi i gang?
- Stusser på at KFU fremdeles bruker Zoom, spesielt etter at Teams er på plass
- Trengs mer tid til opplæring og utprøving i «hensiktsmessig bruk». Praktisk, men vanskelig å få aktiv skriftlig dialog i store grupper som ikke kjenner hverandre skikkelig og ikke har behov for det ofte (eks klassekontakter for hele skolen) . Til administrativt bruk og møteorganisering for FAU-leder, nestleder og sekretær; fantastisk! Videomøtemulighet er bra og inkluderende. Takk!!
- VI har bare gjennomført et møte digitalt og det var svært labert oppmøte, muligens delvis grunnet tekniske problemer.

- Veldig få er for en slik løsning. Mange bruker ikke dette i det daglige og derfor lite relevant å være inne å sjekke om det kommer noe ny informasjon. Da må det i såfall informeres på e-post at det er en pågående sak i f.eks chatten.
- vi bruker Spond som plattform
- Fungerer bra
- Krevende å få den til å leve sammen med andre konti på PC og iPad
- Supert med egen e-post og lagringsmuligheter, samt teams møter v behov
- Har fått bruker, men ikke kommet helt i gang med det
- Vi har møter på Teams, men ikke egen gruppe (har dropbox)

Innspill på skole-hjemsamarbeidet siste året

Også i år har koronasituasjonen hatt en stor påvirkning på foreldresamarbeidet. Det som går igjen er at det er positivt med nytenkning rundt digitale møter, mens det rapporteres om utfordringer ved å skape engasjement også digitalt. Mange FAU-er melder om 'oppstartsproblemer' for å få sine FAU-er opp og gå slik de gjorde før pandemien slo til. Engasjementet er tidvis mindre nå enn tidligere, så flere FAU-ledelser synes det er tungt å drive arrangementer og arbeid fremover ved egen skole. Ellers meldes det også her at det er behov for opplæring i rollen som FAU-leder eller representant.

Skolegruppemøter

Etter flere år med pandemi, har det skjedd endringer i måten skolegruppemøtene foregår på og hvordan dette oppleves. Mange FAU-ere opplever digitale møter som bra, for det er lettere å få til i en ellers hektisk hverdag. Andre uttrykker savn av de fysiske møtearenaene, da disse gir rom for uformelle møter og bedre diskusjoner. Det er også noen som etterlyser hybride møteløsninger fra *Oslo KFU*, og dette er noe styret allerede ser på.

I fjorårets rapport etter spørreundersøkelsen, skrev vi at «*Oslo KFU* er spente på om den nye organiseringen av skolegruppene vil virke inn på deltakelse på og aktivitet i skolegruppemøtene». Om det er den nye inndelingen som har skapt endringer eller at det er etterslep fra pandemien er vanskelig å si, men møtedeltakelsen har gått noe ned de siste årene. Pr i dag samles alle FAU-ene i ett og samme møte på Zoom eller UDEs lokaler på Helsfyr, mens det tidligere var delt inn i tre skolegruppemøter på tre

ulike vertsskoler. Da hadde FAU-ene en større geografisk tilhørighet, i motsetning til i dag hvor gruppene er satt sammen på tvers av byen.

Oslo KFU

Hvert år får *Oslo KFU* tilbakemeldinger i spørreundersøkelsen om hvem vi er og om ikke vi kan komme på den enkelte skole å informere om vårt arbeid. I og med at *Oslo KFU*, på lik linje med FAU-ene, drives gjennom frivillig engasjement, så har ikke denne gruppen foresatte mulighet til å etterkomme ønsket om fysiske besøk. Styret og utvalget i *Oslo KFU* jobber etter beste evne med å svare ut spørsmål fra FAU-ene, skape dialog med premissleverandører og andre aktører i foreldresamarbeidet samt å jobbe aktivt inn mot FAU-ene gjennom skolegruppemøter, kurs og konferanse. *Oslo KFU* ønsker foresatte velkommen inn i det frivillige foreldresamarbeidet, da det alltid er og vil være bedre å jobbe sammen for forbedring i skole-hjemsamarbeidet.

Oslo, 26. juli 2022